

Paludaria

Paludarium, które możemy po polsku nazwać po prostu mokradłem, to miejsce przeznaczone do uprawy roślin bagiennych, w którym stwarzamy odpowiednie warunki roślinom wymagającym dużej wilgotności powietrza i mokrego substratu. Paludarium można zbudować w ogrodzie, może też stać się ciekawą ozdobą mieszkania. Jeżeli zbudujemy je w szklarni, zmienimy jej przeznaczenie, gdyż stworzy w niej specyficzny wilgotny mikroklimat.

Mokradło w ogrodzie można zbudować w bardzo prosty sposób. W odpowiednim miejscu – najlepiej w pobliżu sadzawki – należy wkopać w ziemię duży pojemnik (często wykorzystuje się w tym celu stare żeliwne wanny, których otwór odprowadzający trzeba starannie zakleić). Dno pojemnika pokrywamy ziemią ogrodową zmieszaną z piaskiem i żwirkiem. Następnie wsypujemy substrat ogrodowy i wypełniamy nim pozostałą powierzchnię. Na tak przygotowaną podstawę mokradła wlewamy wodę: powinna to być woda przeznaczona do uprawy roślin bagiennych, a więc najlepiej rzeczna; można również wlać deszczówkę. W tak przygotowanym paludarium sadzimy rośliny. Oprócz pojemnika jako podłoże mokradła ogrodowego można zastosować folię. Wtedy należy jednak zwrócić uwagę na to, jakie rośliny zamierzamy w nim uprawiać – liczne gatunki mogą przerwać swoimi korzeniami folię i nasza praca pójdzie na marne.

Takie sztuczne mokradło można zbudować także w szklarni – powstaną wówczas odpowiednie warunki dla tych roślin bagiennych, które nie znoszą naszych mroźnych zim. Dobór roślin do obsadzania mokradła w szklarni zależy od temperatury panującej w niej zimą. Nawet w nieogrzewanej szklarni można z powodzeniem uprawiać liczne rośliny bagiennie z Europy Południowej i Ameryki Północnej. Pamiętajmy, że dzięki paludarium wilgotność powietrza w szklarni znacznie wzrośnie.

Zbudowanie paludarium w domu jest kwestią bardziej złożoną. Ponieważ jest wypełnione wodą, musi być bardzo dobrze odizolowane od murów. W mieszkaniach paludarium można stworzyć w dużych ceramicznych misach; często wykorzystywane są również naczynia szklane.

▼ **Niestety nie każdy może sobie pozwolić na taki wodny zakątek w szklarni.**

Budowa osłon ogrodowych

Sposób działania wielu osłon ogrodowych jest bardzo prosty, a podczas ich budowania nie ma potrzeby, by szczegółowo wglębiać się w technologiczne aspekty sprawy. Jeżeli chcemy osłonić rośliny jedynie folią lub materiałem, nie musimy w to wkładać ani dużo energii, ani dużo pieniędzy. Nieco inaczej wygląda sytuacja, kiedy decydujemy się na wybudowanie trwalszej osłony. W takim przypadku powinniśmy kierować się maksymą: „Najpierw rozważ, potem odważ” i przed przystąpieniem do pracy wszystko dobrze przemyśleć.

Efekt szklarniowy

Jaka jest zasada funkcjonowania namiotu foliowego czy szklarni? Przez transparentny materiał (folię lub szkło) do zamkniętej przestrzeni przenika promieniowanie słoneczne, które następnie nie ma jak wydostać się na zewnątrz. Dzięki temu podnosi się temperatura w szklarni. Jeżeli chcemy, żeby szklarnia czy foliowy tunel były możliwie najbardziej efektywne, muszą stać w miejscu, w którym nie brakuje światła słonecznego.

Promieniowanie UV

Promieniowanie UV wpływa na wzrost roślin, kolor kwiatów i dojrzewanie owoców. Różne materiały mają różną przepuszczalność tego promieniowania. Najmniej przepuszczalne jest szkło, bardziej płyty z tworzywa sztucznego (zwłaszcza akrylowe).

Wybór miejsca

Niski inspekt można umieścić w ogrodzie gdziekolwiek, najlepiej na możliwie równym terenie. Warto wybrać takie miejsce, w którym nie będzie przeszkadzał w wykonywaniu innych czynności w ogrodzie. Powinien stać z dala od drzew, by korony nie rzucały

na niego cienia. Dobrze, by był skierowany ze wschodu na zachód i miał spadek od strony południowej. Podwójny inspekt z dwoma rzędami okien po przeciwnych stronach powinien być skierowany z północy na południe.

Kwestię umiejscowienia szklarni powinniśmy dobrze przemyśleć. Z pewnością najwygodniej jest, kiedy szklarnia jest połączona z domem – bardzo prosto można wówczas doprowadzić do niej wodę, prąd i ogrzewanie. Ściana budynku może osłaniać szklarnię od północnej strony. Jeżeli jednak nie ma możliwości zbudowania szklarni przy domu, nie powinniśmy zapominać, iż w okresie wegetacji roślin będziemy w niej zużywać znaczne ilości wody – jej źródło powinno zatem znajdować się gdzieś w pobliżu.

Ustawienie względem stron świata

Ustawienie szklarni względem stron świata jest tematem wielu dyskusji. Jedni są zdania, że jest ono absolutnie nieistotne, inni zaś – stanowiący większość – uważają, że jest jedną z najważniejszych kwestii. Z pewnością do szklarni usytuowanej na osi północ – południe dociera zimą, wiosną i późną jesienią mniej promieniowania słonecznego niż do szklarni zbudowanej na osi wschód – zachód. Jeśli zachodzi konieczność zastosowania osłony przed silnym porannym promieniowaniem słonecznym, obowiązuje zasada, iż północno-południową szklarnię należy zacienić na ścianie wschodniej i zachodniej; ustawienie wschód – zachód wymaga zacienienia ściany południowej, na którą pada najwięcej światła.

Od miejsca, w którym będziemy stawiać szklarnię, zależy rodzaj materiału, którym powinna zostać pokryta, gdyż różne materiały mają różne właściwości.

Uprawa roślin w osłonach ogrodowych

W osłonach ogrodowych można uprawiać liczne gatunki roślin i wyłącznie od nas zależy, na które się zdecydujemy. Taka decyzja jest ważna, ponieważ innego rodzaju osłon wymagają tropikalne orchidee, innego warzywa, a jeszcze innego rośliny wysokogórskie.

Rośliny ozdobne

Rośliny jednoroczne

Rośliny jednoroczne są w naszych ogrodach bardzo lubiane, szczególnie z powodu wielobarwnych kwiatów. Ponieważ żyją dość krótko i mają duże wymania co do temperatury otoczenia, często można je spotkać jedynie w szklarniach i inspektach.

Pod względem wymagań dotyczących sadzenia można je podzielić na dwie grupy, różniące się okresem kiełkowania. Liczne gatunki można wysiewać bezpośrednio na rabatę – kiełkują szybko i nie trzeba ich wcześniej pędzić. Należy do nich m.in. nagietek lekarski (*Calendula officinalis*), dzwonek ogrodowy (*Campanula medium*), chaber bławatek (*Centaurea cyanus*), ostróżeczka polna (*Consolidia regalis*), groszek pachnący (*Lathyrus odoratus*), czarnuszka damasceń-

ska (*Nigella damascena*) i aksamitka rozpierzchła (*Tagetes patula*).

Do drugiej grupy należą rośliny kiełkujące wolniej. Jeśli zasiejemy je dopiero w momencie nastania odpowiednich temperatur (a więc w połowie maja) bezpośrednio na rabatę, prawdopodobnie nie zakwitną. Dlatego warto podhodować je wcześniej. Rośliny te można podzielić na kolejne dwie grupy:

1. Najbardziej wymagające są gatunki, które kiełkują bardzo wolno, dlatego wysiew nasion należy przeprowadzić już w styczniu lub w lutym. W przypadku żeniszka meksykańskiego (*Ageratum houstonianum*), begonii stale kwitnącej (*Begonia semperflorens*), lobelii przyładkowej (*Lobelia erinus*), petunii (*Petunia x hybrida*) i werbeny (*Verbena* sp.) odpowiednią temperaturą kiełkowania jest 20°C, a więc musimy je wysiać w ogrzewanej szklarni. Jeżeli zamierzamy uprawiać je w mieszkaniu, musimy im zapewnić wystarczającą ilość światła, co zimą, kiedy dni są krótkie, okazuje się dość trudne. Rośliny uprawiane w miejscu niewystarczająco nasłonecznionym są słabe, rosną na wysokość i często chorują. Dlatego jeżeli zamiast wysiewać, kupi-

my je sobie w maju w sklepie ogrodniczym, z pewnością unikniemy wielu niemiłych niespodzianek.

2. Na większy sukces możemy liczyć w przypadku roślin jednorocznych, które kiełkują szybciej. Wystarczy, że zasiejemy je w marcu (nadaje się do tego nawet inspekt ogrodowy). Temperatura otoczenia potrzebna do wysiewu większości roślin jednorocznych waha się w granicach 15-18°C.

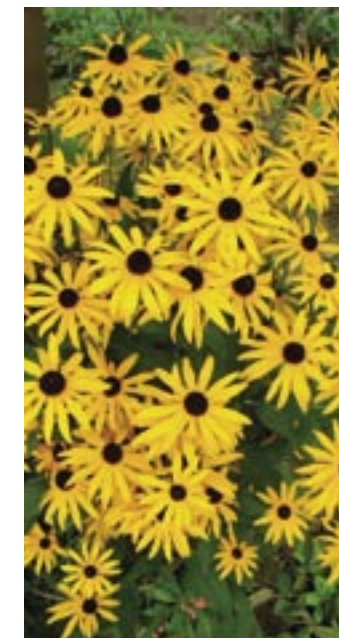
W marcu można siać następujące rośliny:

lwia paszcza (*Antirrhinum majus*), kocanka ogrodowa (*Bracteantha bracteata*), aster chiński (*Callistephus chinensis*), klarkia, dzierotka (*Clarkia amoena*), nachytek (*Coreopsis* sp.), dalia zmienna (*Dahlia pinnata*), pałczatka szorstkawa (*Eccremocarpus scaber*), gazania lśniąca (*Gazania regens*), zatrwian wrębny (*Limonium sinuatum*), portulaka wielkokwiatowa (*Portulaca grandiflora*), rącznik pospolity (*Ricinus communis*), rudbeckia owłosiona (*Rudbeckia hirta*), suchokwiat roczny, nieśmiertelnik roczny (*Xeranthemum annuum*).

▼ Aster chiński (*Callistephus chinensis*).

▼ Rudbeckia owłosiona (*Rudbeckia hirta*).

▼ Zatrwian wrębny (*Limonium sinuatum*).

